

2014. gada 26. augusta nakts. Roziņa

Šonakt viņš to pieredzēja otrreiz – sapnī, saliecies kā pīpes kāts, vājas lampas blāvā gaismā kāds cilvēks ilgi rakstīja pelēkā burtnīcā. Šī sajūta – kā to sauca, kad pēkšņi ne no šā, ne no kā vienā brīdī liekas, ka tas jau kādreiz piedzīvots? Vieta, noskaņa, izjūta... *DĒJĀ VU!* Boraka grāmata par psihes izzināšanas nākotni, līdz galam neizpētītais fenomens, ko zinātnieki visbiežāk saista ar sapņiem. Rakstītājs bija viņš pats. Sacerēja grēksūdzi. Par tēvu. Burtus un teikumus veidoja vēlēšanās beidzot atklāt, kas notika tai briesmīgajā naktī. Izsūdzēt grēkus, lai aizmirstu, varbūt arī piedotu, tikai nebija jau vairs, kam. Lai pateiktu, ka nenožēlo. Skaļi tikšķēja laiks, gluži kā īstenībā. Aiz loga ūjināja pūce.

Miegs pagaisa, un Žanis atgriezās divainajā jutoņā. Gulēja vaļējām acīm un atminējās iepriekšējo reizi, kad smadzenes signalizēja ko ļoti līdzīgu. Tas notika pagājušajā ziemā un noteikti nebija sapnis. No Roziņas piezvanīja vietējās draudzes priekšniece un aicināja viņu kā mākslinieku restauratoru iesaistīties interesantā projektā. Žanis piekrita, gari neprātojot, jo zināja, ka vasaras mēnešos varēs atļauties padzīvot savam priekam. Valda Aparjode (tā sauca priekšnieci) palūdza atsūtīt autobiogrāfiju, ko pievienot projekta dokumentācijai. Pirms ievadīt datorā, Žanis nolēma uzvest melnrakstu. Paraugu

Valda atsūtīja e-pastā. Viņš rakstīja lēni, apdomīgi un glīti, mākslinieciski izvelkot dažus burtus (studiju laiku niķis), kad pēkšņi... šī sajūta! Satraukums. Baiļu trīsas. Priekšnojautas?

Augusta nakts, kurā nedeļa mieru *déjà vu* sajūta un kuru tā arī novārtīja bez miega līdz rītam, ievadīja Žaņa vārdadienu. Rītausmai iekrāsojot debesis maigi oranždzeltenā akvarelī, nemierīgās domas beidzot aizlaidās. Vasara gāja uz beigām, darbs pie altārglezņas atjaunošanas veiksmīgi noslēdzies, un savu vārdadienu Žanis pavadīs pēc patikšanas, kaut vai laiskojoties šūpuļtiklā zem ābeles. “Pieraugi, ka nedabū ar ābolu pa pakausi, nupat jau krīt paukšķēdami.” Mamma, nākot no dārza, nolika uz kāpnēm spaini un, garām ejot, pabužināja dēla kuplos matus. “Brauksi uz Rīgu, bet galvā puns.” Viņš nožāvājās. Nakts bezmiega stundas prasīja savu, un lielāko savas vārdadienas daļu jubilārs tiešām pavadīja, šūpojoties tiklā kā vecs zirneklis, kam apnicis ķerstīt mušas.

Vakarpusē dārzā pie svinību galda sanāca draudzīga četrotne. Brāļa Imanta gatavotās uzkodas garšoja izcili, mammas sarūpētā dāvana (pašas adīts džemperis košās krāsās) sildīja sirdi, un Valdas negaidītā ierašanās atsaucā jaunības izjūtas, kad miesa kņudēja satraucošās priekšnojautās – varbūt šīs vasaras draudzība būs iesākums kaut kam daudz nopietnākam, par ko abi vēl kautrējās runāt? Glāžu šķindoņa, dakšiņu švīksti pret šķīvjiem, smaidi, viegla kaitēšanās, pamuļķīgi jocīni... Viss gāja gludi, līdz Imants kā baltu trusi no burvju mākslinieka cilindra izvilka veco fotogrāfiju...

...Valda stāvēja ar muguru, klusēdama lūkojās dziesotšā vakara tumsā un malkoja vīnu. Žanis atcerējās *déjà*

vu. Puzles gabaliņi paši no sevis sakrita vietās. Pēkšņi viss bija skaidrs – katra kontūra, katrs attēla fragments un nokrāsa. Tikai – kā ar šo skaidrību lai turpmāk sadzīvo?! –

– Tā nav tava vaina, Žani. Tie ir kā pavedieni – izstiepušies gadu desmitu un simtu garumā, krāsaini un izbalējuši, stingri, grodi savijušies un jau krietni pairuši, gatavi pārtrūkt un izzust pavisam. Pavedieni, kas sasiens kopā paaudzes, apvieno dzimtas. Kādam nozīmīgi, citam vienaldzīgi – ja ir, var paciest, ja nav, tad lai nav, un kas tur pavisam? – Valda pagriezās, nolika vīna glāzi uz galda un apsēdās pītajā krēslā, kuram viena kāja bīstami ļodzījās.

Mamma sen pārmeta, ka Žanis krēslu nav salabojis, tas esot no veciem laikiem, un galu galā viņš taču restaurators, viņam nu tiešām neklātos vienaldzīgi noskatīties, kā tāda laba manta aiziet postā. “Uz tā krēsla varbūt tavs vectēvs vai vecvectēvs sēdējis, Žanīt, bet tu...”

– Tas bija mierinājums?

– Nē, es tikai domāju.

– Par ko?

– Cik tas viss ir briesmīgi.

– Varbūt kļūda? Pierādījumu taču mums nav.

– Es saprotu. – Valda novērsās un sāka knibināt puķainās kleitas malu, kas apšūta ar krāsainu lentīti. – Ļoti labi tevi saprotu. Tomēr...

Vēl pirms mirkļa viņš priecājās gan par draudzenes negaidīto ierašanos un to, cik labi viņa izskatījās, gan par mammas un Imanta rosīgo klātbūtni. Viena sena fotogrāfija, viens zīmīgs uzraksts, viens savādi izvilktis burts...

– Valda, mēs neesam tiesneši. Katra vaina ir jāpierāda un tikai tad...

– Bez šaubām.

Viņa atspieda elkoņus pret senatnīgā krēsla platajiem, ērtajiem rokturiem, sakrustoja slaidos grāmatvedes pirkstus zem zoda un pievēra acis. Debesīs pretī mirkšķināja draudzīgs zvaigžņu miljons. Nekas nebija beidzies. Viss turpinājās. No aizlaikiem līdz šodienai un tālāk nenajaustā bezgalībā.

Tēvu tēvu laipas mestas,
Bērnu bērni laipotāji.
Tā, bērniņi, laipojat,
Ka pietika mūžiņam...

1.

Pacēlis vienu uzaci, kā to darīja nervozitātes brīžos, Žanis Lodēns atbalstījās ar muguru pret krēsla atzveltni un uzcēla kājas uz galda. Kurpes netīras, johaidī, un arī tas vēl! Rokā sila telefons. Pēc toņa spriežot, saruna necik nopietna, tomēr stresīgu uzdzina. Kā vienmēr, kad ar kādu (šoreiz ar jaunāko brāli) runāja par Astru, savu bijušo sievu un vienīgā bērna, meitas Anetes, māti. “Necepies,” Imants pamācīja. Jauns vēl – viena galva, viena bēda – var dzīvot bez raizēm. “Paklau, nu atslābsti. Tu vēl nemaz skaidri nezini, vai tā ir taisnība,” Imkas balss pazuda skaļā apkārtnes troksnī. Bračka vienmēr atradās tur, kur mutuļoja dzīve.

“Labi, parunāsim vakarā.” Žanis nospieda sarkano sarunas atslēguma pogu un iemeta telefonu pelnu traukā. Sūdu būšana! Pie griestiem karājās pelēka, gari nostiepusies plēka, taču mājas sakopšanai jāpagaida, kaut visumā

Žanis sevi uzskatīja par tīrīgu, pat mazliet pārspīlēti pedantisku cilvēku. Pastiepies pirkstgalos, viņš dusmīgi notrauca putekli. Astra “spieda uz smadzenēm”, prasot naudu meitas studijām, jo Anete, lūk, negribot mācīties tur, kur vieglāk tikt budžetā. Viņa, lūk, gribot kļūt par vides aizsardzības speciālisti, kur jāmaksā balta nauda, lai studētu velns viņu zina kādas muļķības! Pirms brīža Astra bija piezvanījusi un informējusi bijušo vīru, ka meitene solījusi pārtraukt jebkādas attiecības ar tēvu, ja viņš neatbalstīsot jaunās dāmas ekstraordināros centienus. Bet kur lai Žanis tādu naudu ņem?!

Atgriezoties vecajā pozā, krēsls pamatīgi nobriķšķēja. Velns, vai tiešām uzradies liekais svars? Līdz šim Žanis turējās formā, lai arī ar sportu speciāli nenodarbojās, – pietika ar negulētajām naktīm un pudeļu žonglēšanu aiz bāra letes, bet mamma, kas uz vecumu krietni izplūda miesās, kā papagailis atkārtoja, sak, sagaidi vien četrdesmit piecus un tad... Nu tas nelaimīgais cipars klāt, un, nedod dies’, mammai izrādīsies taisnība.

Imants bija labs brālis, sakarīgs, viņa padomos derēja ieklausīties. Eh, lai cik triviāli izklausītos – gadi uz vietas nestāvēja. Kad iesākās Žaņa un Astras šķiršanās process, Imka bija sīks puņķutapa, kurš nespēja adekvāti novērtēt situāciju. Viņam Astra patika, un vēl tagad, kad pagājuši jau tik daudzi gadi, kopš izjuka Žaņa ģimene, Imants izbijušo brāļasievu daudzējādā ziņā uzskatīja par sievietes ideālu. Gudra, izskatīga, strādāja mākslas skolā par pasniedzēju, viena izaudzinājusi prātīgu meitu. “Vides aizsardzība – tas taču baigi kruti,” Imants skaidroja. “Bet, ja es tomēr atteikšos Aneti sponsorēt, kā domā, ko Astra teiks?” Žanis vēlējās sagaidīt kaut nelielu atbalstu.

“Ko teiks? “Tas taču Žanis! Vai viņu kādreiz interesējusi ģimene?” – tā viņa teiks,” Imka pasmējās, precīzi atdarinādams Astras balsi. “Ģimeni? Ceru, tu piekriti, ka tādas nav jau vismaz gadus piecpadsmi,” Žanis rūgti pavīpsnāja. “Meitu pa šiem gadiem esmu redzējis tik reti, ka vairs uz ielas nepazītu, ja satiktu,” viņš nopūtās. “Nepūt, nepūt. Daudz kur Astra vainīga, bet arī pašam vajadzēja stingrāk turēties, vairāk rūpēties, uzstāt uz savām tiesībām, ja tiešām gribēji piedalīties audzināšanā. Galu galā tu esi tēvs,” Imants prātuļoja. “Kas arī bija jāpierāda,” Žanis pavīpsnāja. Jo no svešinieka naudu studijām nepiedzīsi.

Telefons mētājās glītā pelnu traukā, kur nekādi pelni netika birdināti, jo dzīvokļa saimnieks nesmēķēja. Nekad nebija to darījis. Tad kāda velna pēc turēja uz galda šo krāmu? Labs jautājums. Kaut kad laulības dzīves sākumā, atgriezusies no Lietuvas, izskatīgo lietiņu Astra atveda kā suvenīru. Protams, sieva zināja, ka Žanis nepīpē... Viņi nebija radīti viens otram, nepavisam un nemaz. Varbūt sieviete ar Astras raksturu derētu vieglprātīgajam Imantam?

Imantu lielāko tiesu pavadīja veiksmē. Lai arī bieži bez darba, jaunākais brālis allaž izskatījās smaidīgs un ar dzīvi apmierināts. Mammas luteklis. Kad apstākļi iegriezās pavisam švaki, Imka apmetās bērnībā mājā Rozienā un saimniekoja kopā ar māmuļu, apgalvojot, ka neko labāku nevarot vēlēt – mīlais, vecais jumts virs galvas, paēdis un apčubināts kā sugas runcis, turklāt mamma priecīga par sabiedrību, sevišķi tumšajos vakaros. Imants labi pazina cilvēkus, pareizāk sakot, bieži intuitīvi jūta, kas viņiem aiz ādas. “Tas taču Žanis” – cik izteiksmīgi!

Nebūtu brīnums, ja tieši tādiem vārdiem Astra novērtētu situāciju un iespēju paļauties uz bijušo vīru naudas jau-tājumā. Bet nē! Žanis pierādīs, ka viņa kļūduļusies! Dzī-vei, raugi, nav tikai melnā puse. Balto viņš dabūja redzēt šorīt no rīta, kad pasta kastītē iekrita paziņojums, ka Rie-tumu Bankas labdarības fonda un Valsts kultūras piemi-nekļu aizsardzības inspekcijas kopīgi rīkotajā konkursā “Latvijas sakrālais mantojums”, kam Rozienas draudzes priekšniece Valda Aparjode iesniegusi apjomīgu projektu par vecās baznīcas altārglezas atjaunošanu, piedzīvota spoža uzvara. Gleznas restaurācijai piešķirts ievērojams finansējums, un Žanim būs darbs – liels un nozīmīgs, tepat dzimtajā Rozienā, pašu baznīcā, kur gan viņš jau gadiem netika spēris kāju, bet to varēja viegli izlabot. Saprotams, būs arī nauda! Un tad visas astras un anetes varēs gaviļēt, jo dabūs savu nolādēto naudu, uz kuru nemaz nebūs cerējušas, bet kuru par katru cenu gribēja no viņa izpumpēt. Lūk, ko Žanis Lodēns, sliktais vīrs un nekam nederīgais tēvs, savām dāmām nokārtos, tā gan!

Diena sliecās pret vakaru. Beidzot noāvis netīrās kur-pes un aizmetis uz priekšnama pusi, Žanis aizšļūkāja uz virtuvi pagatavot kafiju. Kas par to, ka pusi nakts novārtīsies bez miega? Palasīs kaut ko, padomās par dzīvi, paklausīsies mūziku. Interesanti, kāda izrādīsies tā Valda Aparjode, ar kuru turpmākajos mēnešos pare-dzama sadarbošanās. Mamma pa telefonu skaidroja, ka labs cilvēks. Rozienā ienācēja, sākusi šeit strādāt pēc augstskolas beigšanas “kaut kad ap gadu tūkstošu miju”, viņa atminējās. “Pasista” uz vēsturi, vācot visas iespējamās ziņas par Rozienu un baznīcu. Vidējos gados, neprecējusies, klusa un kārtīga. Draudzes priekšniece

kā nekā. Māmiņai jau visi, kas saistīti ar Dieva namu, likās labi. Daudzi viņas paaudzes cilvēki domāja, ka citādi nemaz nevar būt. “Vecmeita? Tas varētu būt baigi drūmi,” Žanis uz visu skatījās pragmatiski. Dzīve nav divvirzienu šoseja, kam abās pusēs žogi, – vai nu uz vienu pusi, vai otru. Iespēju nobraukt no ceļa, iemaldīties svešā līkumā, izvēlēties nepareizo apvedceļu vai ievelties grāvī netrūka. Aparjode – tad nu gan uzvārds! Kāda viņa būs?

Ļaunas mēles Rozienas baznīcas draudzes priekšnieci varbūt arī nosauktu par vecmeitu, kaut šajos laikos sieviete ap trīsdesmit (nu labi, mazliet virs, kādus gadījumus sešus septiņus – kurš tad skaitīja?) ziedēja kā puķe pašā plaukumā – krāšņa un smaržīga, būtu tikai, kas noplūc. Pabeigusi ekonomikas fakultāti, kur sagadījās, ka kursā mācījās tikai meitenes, Valda nonāca Rozienā. Palielajā miestā tobrīd sāka darboties jauna kokzāgētava, vajadzēja galveno grāmatvedi, un jaunā speciāliste iedzīvojās lauku miestā, kur apstākļi pilnībā apmierināja un arī daba skaista – sakopts pagasta centrs, liels ezers ar gleznainu stāvkrastu, veca baznīca, kuru Valda bieži apmeklēja, jo uzaugusi pārliccinātu kristiešu ģimenē.

Vecie Aparjodi bija dziļi dievbijīgi ļaudis no tāliem Latgales laukiem. Māte cerēja, ka meita pēc augstskolas ātri vien apprecēsies – gudra, glīta un izdarīga –, tomēr sagadījās, ka, lai arī zāgētavā vīriešu netrūka, meitene netika un netika pie pastāvīga, uzticama drauga. Gandrīz visi puslīdz gudrie un izskatīgie puisi jau bija noprecēti, bet atlikušie no jaunās grāmatvedes baidījās. Viņa bija “ar principiem”. Izskatījās nepieejama. Tā gadās. Meitene kā oga, bet brūtgāna neviena. Kad reiz nav lemts, tad

nekā, un Valda sāka meklēt citas jomas, kur piesiet sirdi. Iesaistījās sieviešu klubiņa aktivitātēs, ļoti daudz lasīja, braukāja uz teātriem, sāka dziedāt baznīcas kori. Vai kāds brīnums, ka pēc dažu gadu aktīvas līdzdarbošanās draudzē tika ievēlēta par priekšnieci?

Sludinājumu par konkursu Valda pamanīja interneta lapā *esfinanses.lv*, kuru šad un tad apmeklēja, lai sekotu jaunumiem savā nozarē. “Jau otro gadu Rietumu Bankas labdarības fonds (RBLF) organizē projektu konkursu “Latvijas sakrālais mantojums”, kura gaitā tiek piešķirts finansiāls atbalsts jebkuru konfesiju dievnamiem, kam ir kultūrvēsturiska vērtība. Konkursa ietvaros tiks atlasīti un finansēti projekti, kuru rezultāts ļaus saglabāt un atjaunot reliģisko draudžu kultūras un vēstures pieminekļus,” tur stāvēja rakstīts. Un tālāk kā ar pirkstu iebakstīja acī, sak, “iesniegt projektu finansējuma saņemšanai var ikviena Latvijas reliģiskā organizācija, kurai pieder vai valdījumā ir vietējas vai valsts nozīmes arhitektūras piemineklis”. Rozienas baznīca BIJA valsts nozīmes arhitektūras piemineklis, to Valda ik reizi, kad dievnamu apmeklēja tūristi, stāstīja ar sausu muti! “Diemžēl mūsu altārglezna, deviņpadsmitā gadsimta sākumā tapis nezināma mākslinieka meistardarbs “Kristus pie krusta”, atrodas ļoti nožēlojamā stāvoklī,” viņa taisnības labā piebilda, “bet mēs noteikti cīnīsimies, lai tā tuvākajā laikā tiktu pienācīgi atjaunota.”

Projekta pieteikums rakstījās viegli. “It kā augstāks spēks palīdzētu,” Valda klusībā priecājās. Viņa nešaubīgi zināja, kurš gleznu atjaunos, ja viss izdosies, kā iecerēts, un projektu apstiprinās. “Nav daudz variantu,” draudzes priekšniece atklāja savu nodomu svētdienas

skolas vadītājam, kuru uzskatīja par draudzeni. “Kurš no mūsējiem ir beidzis Mākslas akadēmiju? Nu? Starp citu, tieši kā restaurators?” Kad darbabiedrene turpināja blisināt acis, nespēdama uzķert pareizo atbildi, Valda gandrīz nepārprotami pateica priekšā. “Tas taču Žanis!” svētdienas skolas vadītāja beidzot attapās. “Nu skaidrs, ka Žanis, kurš cits?” Valdas zaļganās acis priecīgi iezi-bējās, un seja viegli piesarka. Personīgi viņa Lodēnu nepazina, taču redzēts bija, un ar to pietika, lai sajustu priecīgu kņudoņu pakrūtē. “Ak tad tādas tās lietišas? Esi nolūkojusi Rozienas iekārojamāko vecpuiši?” draudzene kaitējās. Valda apskaitās. Kādas muļķības! Žanis nepre-cēts, tas tiesa, bet kāds tur vecpuišs? Šķirtenis! Turklāt nevis rozienietis, bet rīdzinieks, jo laukos pavadīja tikai atvaļinājumus. Atturīgs un nesabiedrīks, vietējā baznīcā netika manīts ne reizi. Mākslinieks ar visām no tā izrieto-šajām sekām. Nebijis tās pilsētnieciska izskata sievietes, kura laiku pa laikam uzradās Rozienā kopā ar pieaugušo meitu, kas nepārprotami pēc izskata līdzinājās tēvam, daudzi Lodēnu turētu aizdomās par netradicionālu sek-suālo orientāciju. Vienpatis. Vēl gana jauns vīrietis bez fiziskiem trūkumiem, bet pilnīgi imūns pret sievišķo val-dzinājumu, ko vairākas pārbaudījušas. Savādnieks. “Un tu iedomājies, ka spēsi ieņemt to stipro cietoksni, pret kuru tik daudzas lodes atsitusās?” draudzene neticīgi jautāja. Valda neatbildēja. Tie, kuru dzīve lieliski sakār-tojusies, bieži nesaprata un pat nemēģināja saprast ne tik veiksmīgos. Diemžēl.

Visu ziemu viņš gaidīja atvaļinājumu, skaitīja mēne-šus un nedēļas, ilgodamies pēc dienas, kad sametīs somā

nepieciešamākās mantas un laimīgs pametīs Rīgu, lai atgrieztos tikai rudenī. Nu, kad šis brīdis pienācis, Žanis jutās kā pazaudējies. Pēkšņi nekur vairs nebija jāiet, jāskrien, nekas nebija jādara, neviens negaidīja, nekur nebija jāpaspēj. Steidzoties un rosoties nepameta sajūta, iespējams, tikai ilūzija, ka esi kādam ļoti vajadzīgs, ka bez tevis pasaulei grūti, bez tevis kaut kas apstāsies, nenotiks, iesprūdis un pazudis. Tagad neaizstājamais darbonis sēdēja savā istabā, grauza lielveikalā pirktu pērnā gada burkānu un garlaikoti pētīja mājīgā mitekļa sienas. Svešinieks visdrīzāk nepateiktu, ka šai dzīvokli mitinās mākslinieks, jo gandrīz nekas par to neliecināja, atskaitot pāris zīmīgu plakātu tualetē pie griestiem un tukšo pudeļu grozu virtuvē aiz ledusskapja. Molbertus, otas, krāsas, šķaidītājus un citus profesijas atribūtus Žanis glabāja pie mātes Rozienā, kur garāžā iekārtota neliela darbnīca. Skaistā laikā mēdza gadīties, ka agrāk daudzsološo mākslinieku Žani Lodēnu apciemoja Mūza, un tad viņš rāvās kā traks – no rīta līdz vakaram un no vakara līdz rītam, kamēr gaisīgajai būtnei apnika un viņa aizlaidās uz citām mājām. Rīgā gleznot nesanāca. Un arī negribējās. Iespējams, tēvam taisnība, kad viņš sprediķoja, ka ar “pindzelēšanu” neviens normāls cilvēks naudu nopelnīt nevar. “Bābiešu un pederastu muļķošanās,” vecais Lodēns šķaudīja. Žanis jutās aizvainots, taču pretī nerunāja, jo zināja, ar ko tas beigsies. Spītīgi darīja savu un pacieta nīrgāšanos. Par laimi, tad, kad gatavojās stāties Mākslas akadēmijā, tēvs jau bija miris un iebilst dēla nodomiem nevarēja.

Slīpie saules stari rotaļājās uz skapja virsmas, aiz loga čivināja putni, kuru balsis un nosaukumus Žanis arvien

gribēja iegaumēt, taču gluži tāpat kā puķu vārdus allaž ātri aizmirsa. Astra dusmojās par puķēm. Pārmeta, ka vīram visi esot flokši un pat tos nekad nejēdzot bez iemesla uzdāvināt. “Priekš kam? Lai saduļķo ūdeni, piebirdina grīdu un galu galā sapūst miskastē?” viņš nesa-prata. Tēvs mātei dažreiz dāvināja ziedus. Viņas pacietībai un labticībai nebija robežu. Katrs jauns puķu pušķis kopā ar atvainošanos un pielūgšanos noslēdza vienu un iesāka citu traģisku posmu Ligitas Lodēnas dzīvē.

Garlaicības māks, Žanis ieslēdza datoru. O, visuvare-nais internet, cik labi, ka tu mums esi! Pabraukājis pa *Delfu* ziņām un pārlūkojis *feisbuku*, kurā pats gandrīz nekad neko neierakstīja, tomēr ar interesi palasījās, kas citiem uz sirds, viņš pievērsās nejauši uzietam rakstam par enerģētisko aizsardzību. Vienkārši smieklīgi, kam visam cilvēciņi bija gatavi noticēt! “Visiem labi zināms, ka ar skatienu var ne tikai noburt vai noskaust kāda laimi, bet pat nogalināt.” Ak Dievs, cik primitīvi! Kā tumšajos viduslaikos! Padomā – iegribas piebeigt savu ļauno sievasmāti, ieurbjos viņā ar acīm kā asu nazi mīkstā ķirbī, un pēc brīža večiņa pagalam.

Ieņerkstējās mobilais. Atkal Imka. Viņš laikam uzskatīja par savu pienākumu uzturēt možu garu brāļa garlaicīgajā ikdienā. Draugu Žanim nebija daudz. Zināma lieta – ja sile pilna, cūkas saskrien, ka biezs, bet, kad tukša, veltīgi i to pašu mazo sivēntiņu aicināt. Viņa “sile”, ko varētu saukt arī par kabatu, reti gāja pāri malām. Imants saprata un pieņēma Žaņa izvēli. Mūžīgais optimists. Bieži bez noteikta darba, jo, augstskolā tikai degunu apsildījis, mētājās pa irētiem kaktiem, taču neskuma un nežēlojās – kad gāja baigi slikti, teica, ka neesot variantu – drīz

jābūt labāk. “Paskaties no gaišās puses,” brālis mācīja, bet, galvenais, arī pats ievēroja šo principu visās dzīves situācijās.

– Čau, mazais brālīt! – Žanis pirmais iesmēja klausulē, negaidīdams sveicienu.

– Kas ir, lielais? Par ko jautrība? – Imants laikam tāpat vien piezvanījis, “aiz neko darīt”, kā mamma mēdza teikt.

– Vandos pa netu, lasu visādas muļķības, un smieklīnāk.

– Piemēram?

– Piemēram? Nu paklausies, citēju: “Mūsu ēras pirmajā gadsimtā romiešu zinātnieks Plīnijs Vecākais savā grāmatā “Stāsti no dabas” izklāstīja senatnē savāktās zināšanas un tostarp aprakstīja “čūsku valdnieku Vasilisku”, kurš varējis nogalināt ne tikai ar indi, bet arī ar skatienu.” Nu? Nogalināt ar skatienu. Vai tev tas neliekas smieklīgi?

– Starp citu, nemaz. Esmu gatavs noticēt, ka tas ir iespējams. Biologi vēlāk Vasiliska vārdā esot nosaukuši dažas iguānu sugas – tās, kurām uz muguras sekste. Zināji?

– Man nav, ko teikt. Gudrinieks. Visu cieņu, bračkīņ.

– Tev šodien labs garastāvoklis.

– A kas? Nevar jau mūžīgi ņurdēt. Dzīve, tā teikt, mēdz pagriezt arī otru, to saulaino, vaigu pret cietējiem, vai ne?

– Nu, nu? Kas tāds labs ir noticis?

– Pagaidām nekas. Bet man ir patīkama priekšnojauta. Rīt Rozienā jāapciemo viena vietējā daiļava un, kā rādās, viņai būs labas ziņas priekš manis. Braukšu jau šovakar,

palikšu pie mammas. Un pēc tam, visdrīzāk, atskriešu pēc mantām un pārceļšos uz laukiem uz visu vasaru.

– Rozienā? Kur tai miestā brīva daiļava atrodama?

– Netēlo nu baigo pilsētnieku, Imīt. Tavas saknes ir laukos, tāpat kā manas. Vai esi aizmirsis, ko mamma mums vienmēr atgādinājusi?

– Attiecībā uz saknēm man ir plāniņš. Esmu atradis kādu ļoti interesantu cilvēku, kurš varētu šādas tādas lietišas paskaidrot. Ja tikai viņš runās. Bet ceru, ka izdosies.

– Plāniņš? Ko tieši tu gribi uzzināt?

– Pagaidām neteikšu. Ja izdosies, būs pārsteigums. Labāk pastāsti par noslēpumaino daiļavu. Baigi interesanti. Un kādas tās labās ziņas?

– Rīt ap pusdienas laiku man ielūgums uz vizīti pie Rozienas draudzes priekšnieces Valdas Aparjodes. Esot kādu tur projektu novinnējusi, palielu naudiņu dabūjusi baznīcai. Nojaušu, ka gribēs mani kā restoratoru. Vasarā man kā reizi būs laiks kaut ko priekš sirds padarīties. Galu galā esmu kvalificēts restorators, vai ne? Cik var pa bāru rauties? Vienreiz gribas arī nopietnāku darbiņu uztaisīt.

– Rozienas baznīcā? Jā, tur tiešām mākslas priekšmeti diezgan nožēlojamā stāvoklī.

– Tāpēc es saku! Pats gan neesmu bijis, bet...

– Ak tad pie Valdas tantes ciemosies? Tad nu gan, – brālīs pārlēca atpakaļ uz sarunas iesākumu. – Uzmanies, ka tā spīgana nepaņem tevi uz grauda ar savu skatienu, vecīt. Esot baigi iedomīga. Un nikna pret svešiniekiem. Kas zina, varbūt prot arī pieburt? Čik! Un mans vecais brālītis pagalam, ha, ha, ha, – Imka ķiķināja.